

Marktgesprek Kwaliteitswaarde Milieukosten

Verslag van het marktgesprek op 19-6-2026

Datum	14 juli 2026
Versie	1.0
Status	Definitief
Uitgegeven door	Programma Duurzame Infrastructuur (Rijkswaterstaat)
E-mail	steunpuntduurzaamheid@rws.nl

Inhoud

Rode draden	3
Inleiding	4
1	Terugblik met de markt 5
2	Randvoorwaarden voor duurzaamheidsmaatregelen 6
3	Presentatie over vereenvoudiging MKI 7
4	Afronding en afspraken voor informatie-uitwisseling 8
5	Bijlagen 9
Bijlage I: Presentatie aanleiding van het marktgerek 9	
Bijlage II: Presentatie ontwikkelingen Duurzame productie 10	
Bijlage III: Presentatie vereenvoudiging MKI 11	

Rode draden

Uit het Marktgesprek Kwaliteitswaarde Milieukosten kwamen de volgende rode draden naar voren:

Waardering voor de systematiek

Kwaliteitswaarde Milieukosten wordt als een nuttig inkoopinstrument gezien. Maar de waardering (3-10 euro/MKI) dekt de werkelijke meerkosten van duurzaamheidsmaatregelen soms onvoldoende. Rijkswaterstaat neemt dit signaal mee bij de verdere doorontwikkeling van MKI-W, ook met het oog op de implementatie van de A2 weegset.

Grote investeringen vergen een meerjarig perspectief.

Voor grote investeringen, bijvoorbeeld in emissieloze asfaltcentrales, zeegaand materieel en EAF-staal, is méér nodig dan MKI-waardering. Rijkswaterstaat ziet en erkent dat hier meer nodig is dan een aanpassing van het inkoopinstrumentarium. Dit gaat verder dan de scope van Rijkswaterstaat.

Administratieve lasten en te veel veranderingen

Frequente wijzigingen in de regels voor rekenen met MKI, niet-uniforme toepassing van MKI bij diverse opdrachtgevers en onduidelijke scope leiden tot hoge administratieve druk en draagvlakverlies. Dit conflicteert met de behoefte aan eenduidigere rekenregels en minder 'rekenruimte', wat juist weer vraagt om veranderingen. We zullen hier een balans in moeten vinden.

Vereenvoudiging van MKI wordt als een goede ontwikkelrichting gezien. Hierbij is het een aandachtspunt om het onderscheidend vermogen te behouden en innovaties te kunnen waarderen.

Behoefte aan gelijk speelveld

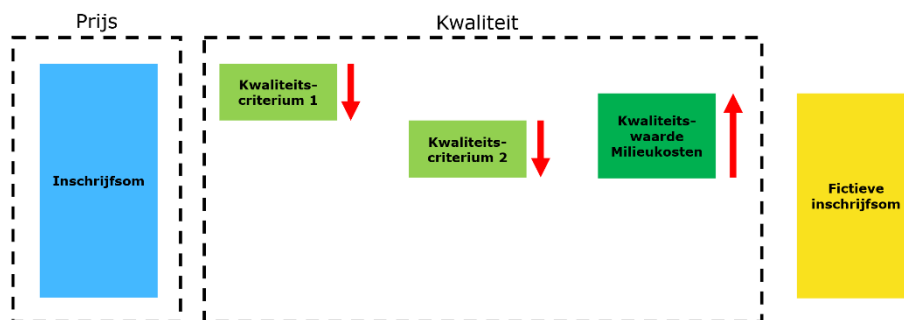
De markt vraagt om heldere scope-afbakening en controle op inschrijvingen zodat echte duurzaamheid beloond wordt in plaats van 'slim inschrijven'. Rijkswaterstaat neemt dit signaal mee bij de verdere doorontwikkeling van MKI-W.

Inleiding

Aanleiding

Rijkswaterstaat past al langere tijd milieukostenwaardering toe als gunningscriterium. Deze aanpak is doorontwikkeld tot Kwaliteitswaarde Milieukosten (MKI-W) om duurzaamheid structureel te verankeren in aanbestedingen. Bij inkopen met Kwaliteitswaarde Milieukosten worden de milieukosten van een inschrijving vermenigvuldigd met een waarderingsfactor en vervolgens wordt dit opgeteld bij de inschrijvingsom. Zie onderstaande figuur.

Kwaliteitswaarde Milieukosten

Figuur 1: Visualisatie van Kwaliteitswaarde Milieukosten.

In november 2023 is besloten om MKI-W als de standaard werkwijze te implementeren binnen Rijkswaterstaat. In de periode dat met MKI-W wordt gewerkt zijn er veranderingen doorgevoerd en nieuwe ervaringen opgedaan, dus is er weer een marktgesprek georganiseerd om ervaringen te bespreken. Het doel is om MKI-W zo toe te passen dat het optimaal de beoogde duurzame maatregelen oplevert in aanbestedingen.

Doelstelling marktgesprek

Het Marktgesprek Kwaliteitswaarde Milieukosten (MKI-W) heeft plaatsgevonden op vrijdag 19 juni 2026. Dit moment heeft als doel om gezamenlijk terug te kijken en het gesprek aan te gaan over ontwikkelingen van het afgelopen jaar als opvolging van de eerder georganiseerde marktconsultatie op 8 juli 2025.

1 Terugblik met de markt

Aan het begin van de dag is door Rijkswaterstaat teruggeblkt op het afgelopen jaar. Ook zijn ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid toegelicht. De presentaties zijn als bijlagen aan dit verslag toegevoegd.

Aan de deelnemers is gevraagd om terug te blikken op afgelopen jaar aan de hand van drie vragen: waar ben je tevreden over, waar baal je van en wat is er nodig voor de toekomst. Samenvattend kwamen hier de volgende signalen naar voren:

Standaardisatie en complexiteit

De reguliere werkwijze met MKI wordt door meerdere marktpartijen als te rekenkundig en complex ervaren. Wel werd aangegeven dat het Protocol Berekenen en Aantonen MKI-waarde van Rijkswaterstaat verder verbeterd, waardoor er minder interpretatieruimte overblijft.

Aandachtspunt is dat definities, scope-afbakening van de MKI, en de antwoorden op vragen in de Nota van Inlichtingen niet altijd duidelijk zijn.

Er was duidelijke waardering voor de ontwikkeling dat Rijkswaterstaat in sommige projecten vereenvoudigde MKI-waarden toepast (scheepsbrandstoffen, pilotprojecten voor staal), omdat deze aanpak speculatie en interpretatieruimte wegneemt. Hierbij wordt aangegeven dat de LCA-methodiek oorspronkelijk ontwikkeld is voor wetenschappelijke doeleinden, en niet om in aanbestedingen toe te passen. Aandachtspunt hierbij is om de onderscheidende werking van MKI te behouden en innovaties te kunnen blijven waarderen.

Aantoonbaarheid MKI

De aantoonbaarheid van de MKI-waarde wordt door de markt als hoge administratieve last ervaren. Ook wordt de zorg geuit dat toetsing van MKI vooral op het gebied van proces plaatsvindt en niet op inhoud.

Veranderingen en investeringen

De markt wil graag dat alle opdrachtgevers de MKI op dezelfde manier toepassen. Dat is nu niet het geval. Ook wil men graag zicht op toekomstige ontwikkelingen m.b.t. de toepassing van MKI. Denk aan de wijzigingen in Nederland en specifiek binnen Rijkswaterstaat, maar bijvoorbeeld ook de EU-normontwikkeling en de consequenties daarvan. De markt wil vooruit kunnen kijken voor grote investeringen. De invloed van de weging van MKI werd ook benoemd in relatie tot investeringen in duurzame maatregelen.

2 Randvoorwaarden voor duurzaamheidsmaatregelen

Vervolgens is in kleinere groepen besproken welke duurzaamheidsmaatregelen niet worden aangeboden omdat de standaardwaardering ontoereikend is of omdat de randvoorwaarden niet op orde zijn. Hierbij zijn deelnemers ook gevraagd wat er, naast MKI-W, nog meer nodig is om duurzaamheidsmaatregelen aan te bieden.

Kernboodschap

De deelnemers onderschrijven MKI-W als werkend instrument, maar geven aan twee beperkingen te ervaren: de waardering zou op een aantal terreinen tekortschieten, en de randvoorwaarden (netcapaciteit, financierbaarheid, validatie, risicoverdeling) zouden niet op orde zijn. Een terugkerend signaal is dat er, naast MKI-W, aanvullende instrumenten nodig zijn om de gewenste transitie tot stand te brengen.

Waar volgens marktpartijen de waardering tekortschiet

Verschiedende deelnemers gaven aan dat de inzet van emissieloos materieel (A4/A5) naar hun beleving te licht doorweegt t.o.v. de materialen (A1–A3) bij MKI-waardering; juist deze zichtbare maatregel zou te weinig erkenning krijgen. Ook werd genoemd dat elektrificatie en emissieloze productie (asfaltcentrale, staal uit EAF) met MKI niet rendabel te krijgen zouden zijn, omdat de investeringssprong te groot is t.o.v. het gunningsvoordeel binnen een individuele aanbesteding. Daarnaast zouden recyclebaarheid (verschil SMA5 vs. SMA8), levensduurverlenging, asfalt met groen gas en biobased producten volgens de deelnemers niet of onvoldoende worden gewaardeerd. Voor zeegaand materieel werd aangegeven dat een zeer hoge waardering en een langdurige zekerheid van opdrachten nodig zou zijn om de businesscase rond te krijgen.

Waar volgens marktpartijen de randvoorwaarden knellen

- Een deelnemer bracht in dat al aangeschaft emissieloos materieel stilstaat, omdat ze op te weinig projecten veel emissieloos materieel kunnen inzetten. Ook wordt netcongestie en het ontbreken van laadinfra genoemd.
- Bij hergebruik van betonnen producten werd ervaren dat uitvoeringsrisico's met betrekking tot de kwaliteit van de producten eenzijdig bij de aannemer liggen.
- De validatie van nieuwe asfaltmengsels werd als verstopt loket beschreven.

Wat er volgens marktpartijen naast MKI-W nog meer nodig zou zijn

De deelnemers pleitten voor meer ruimte na gunning om duurzame maatregelen aan te bieden. Daarnaast werd er gepleit voor een meerjarig perspectief (oftewel zicht op budget en aantal opdrachten om investeringen te kunnen onderbouwen); een eerlijker ervaren risicoverdeling; en het belonen van circulariteit, onderhoudbaarheid en levensduur.

3 Presentatie over vereenvoudiging MKI

Vanuit Rijkswaterstaat zijn ontwikkelingen voor vereenvoudiging van MKI gepresenteerd. Na de presentatie was ruimte voor verhelderende vragen. Binnen het traject vereenvoudigd rekenen met MKI zal samen opgetrokken worden met andere opdrachtgevers en marktpartijen.

Gedurende de sessie zijn schriftelijk twee vragen ingediend rondom vereenvoudiging MKI.

Vraag 1: Voor welke maatregelen is MKI-vereenvoudiging bedoeld?

Antwoord Rijkswaterstaat: De vereenvoudigde MKI is bedoeld om te kunnen blijven inkopen met MKI, op een manier die in lijn is met de (inter)nationale regelgeving, die het level playing field borgt en die het rekenen met en toetsen van MKI makkelijker maakt. Dat gebeurt door in de rekensystematiek de MKI-waardes van duurzaamheidsmaatregelen beschikbaar te maken. Alle maatregelen die kunnen leiden tot significante en aantoonbare reductie van de milieubelasting (en bijdragen aan KCI) zouden hierin een plaats moeten krijgen. Hiervoor is betrokkenheid van de markt bij de ontwikkeling van de vereenvoudiging nodig. Ook zullen we een proces moeten inrichten om nieuwe, innovatieve duurzaamheidsmaatregelen in de toekomst te kunnen toevoegen.

Vraag 2: Zijn schaalbare MKI-getallen per product mogelijk bij vereenvoudiging MKI? Zoals temperatuur regeling bij asfalt?

Antwoord Rijkswaterstaat: Ja, dat is inderdaad de richting waarin we denken, dat er in de rekensystematiek aanpasbare parameters komen, zoals voor de temperatuur bij asfalt. De specifieke maatregelen zullen zoals gezegd samen met de markt worden uitgewerkt en staan nu nog niet vast.

4 Afronding en afspraken voor informatie-uitwisseling

De meerderheid van de aanwezigen gaven aan een meerwaarde te zien in een vervolgsessie. Rijkswaterstaat zal onderzoeken in welke vorm en op welke termijn dit georganiseerd wordt.

Rijkswaterstaat deelt via onderstaande digitale kanalen informatie:

- Rijkswaterstaat Zakelijk, nieuwsbrief:
<https://nieuwsbrieven.rijkswaterstaat.nl/actueel/nieuwsbrieven/nieuwsbrief-rijkswaterstaat-zakelijk--innovatie>.
- Wiki Klimaatneutraal en circulair inkopen:
<https://samenwerkingsplatform-dienstengww.nl/groups/view/13465744-d9a7-42a3-8195-43da832532bf/klimaatneutraal-en-circulair-inkopen-perceel-5> (Maak een account aan om de Wiki te kunnen lezen).
- Duurzame Infra Maatregelenlijst:
<https://open.rijkswaterstaat.nl/overige-publicaties/2023/klanteisenspecificaties-maatregelen/>
- Marktconsultatie MKI-W 2025, TenderNed:
<https://www.tenderned.nl/aankondigingen/overzicht/377110>.

5 Bijlagen

Bijlage I: Presentatie aanleiding van het marktgerek

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

In gesprek over Kwaliteitswaarde Milieukosten

19 juni 2026

RWS zet in op verdere uniformering, onderbouwde waardering en lerend vermogen, met ruimte voor maatwerk bij ambitieuze projecten en met aandacht voor toepasbaarheid in de praktijk.

Reflectie sinds vorig jaar:	
Standaardwaardering voor Kwaliteitswaarde Milieukosten (€5) ingevoerd	Afwijking €3–€10 mogelijk; hoger alleen bij koploperprojecten
Adviseur duurzaamheid altijd betrokken	Structureel geregeld, maar capaciteit vraagt aandacht
Weegset A2	Verwacht Q1 2027 <i>Waardering CO₂ blijft uitgangspunt; randvoorwaarden (bijv. eisen beton) nog in ontwikkeling.</i>
MKI-waarde per project bepalen is complex	Rekenregels aangescherpt protocol 5.0 (Q3 2026)
Rebel-inzichten gedeeld	
Evaluatie MKI-W vertraagd (Q2 2026)	eerste beeld:
Bepaalde contractsoorten niet meer aanbesteden met Kwaliteitswaarde Milieukosten	Kwaliteitswaarde Milieukosten alleen uitvragen daar waar de geschatte meerwaarde voor duurzaamheid evident is: <i>(volgende slide)</i>

Kwaliteitswaarde Milieukosten alleen uitvragen daar waar de geschatte meerwaarde voor duurzaamheid evident is

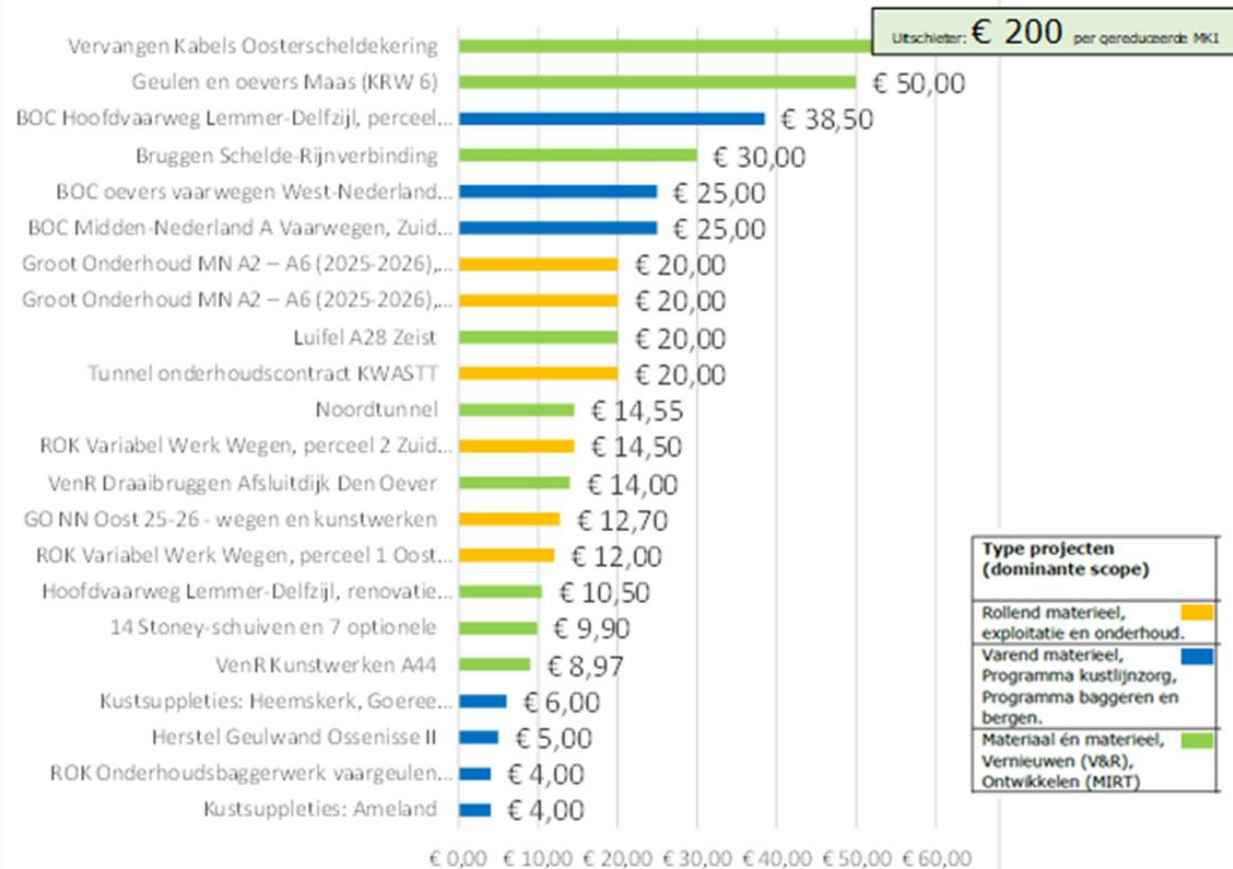
Geen MKI gunningsvoordeel meer bij
(aanpassingen inkoopbeleid in voorbereiding)

- Beperkt onderscheidend vermogen van MKI: Basisonderhoud (muv baggeren) & Tunnelonderhoud
- Disproportioneel: Kleine projecten (onder EU Aanbestedingsdrempel)
- Projecten waar MKI niet vooraf te bepalen is bijv. bij ROKs

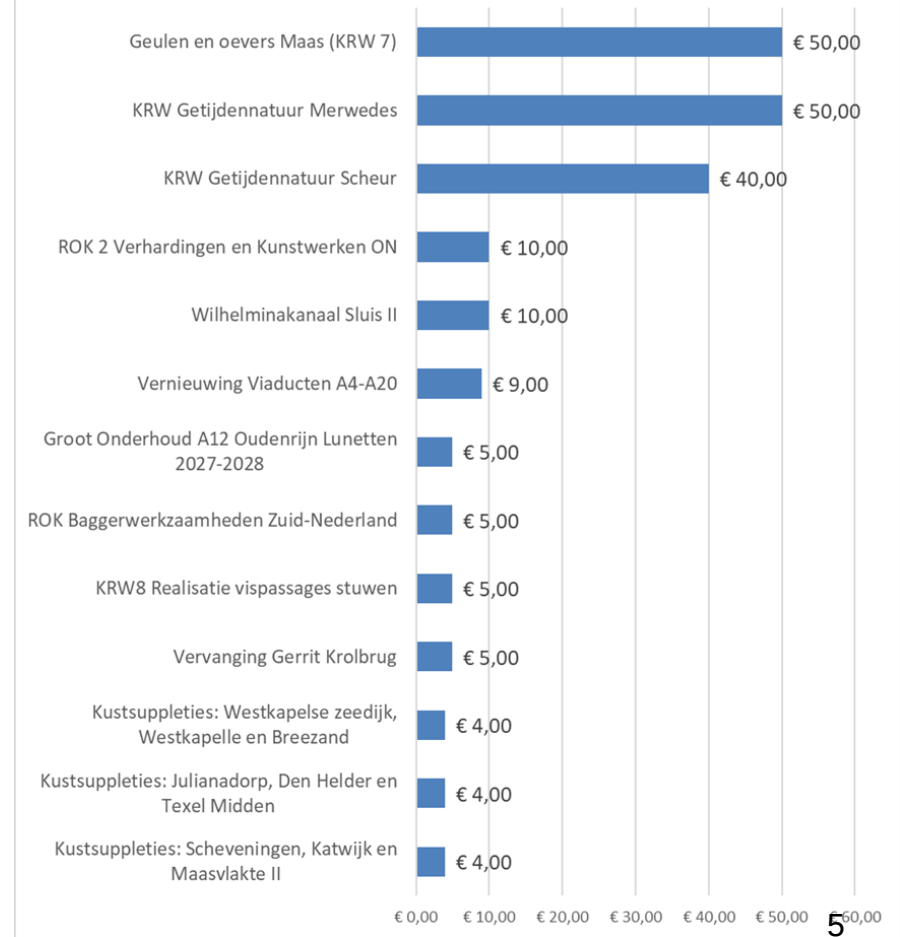

MKI Waardering 2024 en 2025

Euro per ger MKI (waardering)

Euro per ger MKI (waarderingsfactor)

Bijlage II: Presentatie ontwikkelingen Duurzame productie

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Naar een klimaatneutrale en circulaire infrastructuur

Marktgerek MKI-W

19 juni 2026

Strategie KCI (1)

Sinds 2012 is duurzaamheid onderdeel van onze opdracht, opgave en werk bijvoorbeeld door toepassing van MKI in de BPKV (gele brief).

2019 Strategie KCI vastgesteld in de Tweede Kamer.

2021 Uitspraak van BSR IenW en Bestuur RWS: "Het werk dat we doen, doen we duurzaam". Inclusief beschikbaarheid middelen.

2022 Strategie KCI (2%) onderdeel van basiskwaliteitsniveau.

2023 Eerste pilot MKI-W.

2023 Ondertekening SEB convenant door IenW.

In management contracten (MC) verankerd

We dragen hiermee ook bij aan:

- Klimaatakkoord,
- Schone Lucht Akkoord

Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB),

- Uitvoeringsprogramma CE

Strategie KCI (2)

2024 Toepassing MKI-W als standaard duurzaam onderdeel van RWS inkoopbeleid.

Juli 2025 marktconsultatie MKI-W en bijstelling inkoopbeleid MKI-W.

Okt 2025 besluit ministerraad voornemen tot wetgeving milieuprestatie in de GWW.

Nov 2025 programmeren koplopers duurzaamheid als onderdeel van het Meerjarenprogramma Instandhouding.

Jan 2026 besluit over PIN CO₂ (KPI).

Maart 2026 actualisatie routekaarten transitiepaden.

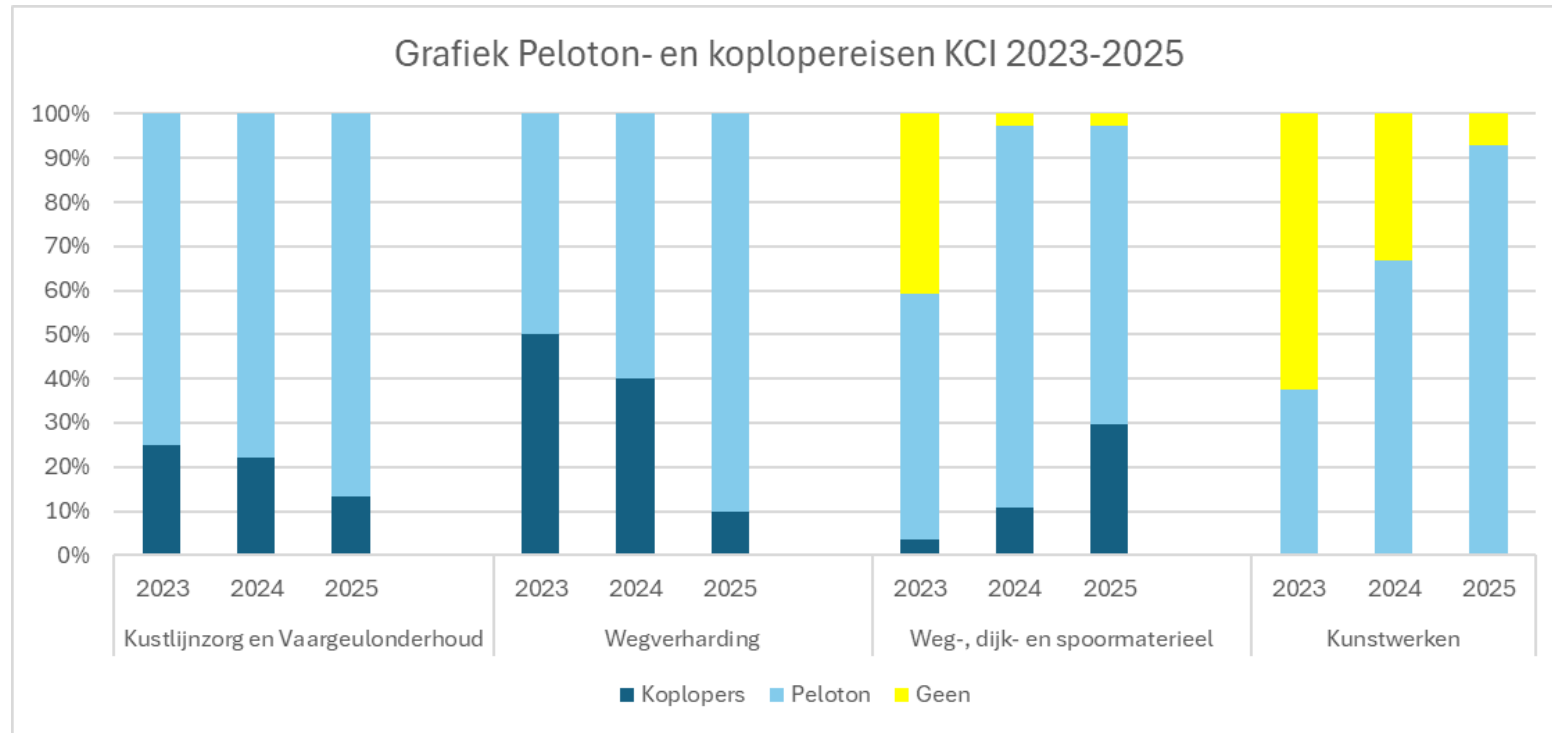
Juni 2026 marktgesprek MKI-W.

Toepassing duurzaamheid bij onze RWS projecten

- In 2025 zijn ca 40 projecten aangekondigd op TenderNed, hiervan hebben ca 80% RWS het duurzaam inkoopbeleid RWS toegepast. Bij vijf projecten is er afgeweken (door geen mandaatadvies aan te vragen).
- In nagenoeg alle projecten (>95%) worden de basiseisen duurzaamheid toegepast.
- Afgelopen 3 jaar is ook een positieve trend zichtbaar.
- Hiermee laat RWS zien dat voldaan wordt aan het duurzaam inkoopbeleid en voldoet RWS aan het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen.

Bijlage III: Presentatie vereenvoudiging MKI

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Naar vereenvoudigd rekenen met MKI

LEF-sessie Kwaliteitswaarde Milieukosten

19-06-2026

Van rekenen

Naar duurzaamheid

RWS INFORMATIE

Toepassen en standaardiseren MKI-Waardering

Marktconsultatie Milieukostenindicator Waardering (MKI-W), Koploperaanpak – verslag

“Praat mee over MKI-W”

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat Grote Projecten en Onderhoud
Datum	Oktober 2025
Versienummer	1.0
Status	Definitief
TenderNed kenmerk	AT-2025-04

Rijkswaterstaat onderschrijft de bevindingen en is ook gebaat bij duidelijkheid waar het gaat om de verschillende inkoopinstrumenten. Daarom wordt ingezet op:

- Bepaalde contractsoorten niet meer aanbesteden met Kwaliteitswaarde Milieukosten (MKI-W als gunningscriterium);
- Het evalueren van de prestaties van de MKI-W in het voorjaar van 2026;
- Eenduidige rekenregels en vereenvoudiging MKI;
- Vernieuwing as-built toetsprotocol;
- Samenwerken door vraag en antwoord (NvI, 'Ondersteuningspunt MKI').

Vereenvoudiging MKI omdat

Sturen op *verduurzaming* in plaats van *sommetjes*:

1) Bij Rijkswaterstaat zien we:

- Huidige aanpak leidt tot klachten opdrachtnemers
- Veel werk voor projectadviseurs duurzaamheid en projectteams
- Creativiteit in rekenen, maar duurzaamheid?

2) Voor de hele GWW-sector speelt:

- Wetstraject milieuprestatie-eisen GWW:
 - > Noodzaak om capaciteitsdruk te verminderen
 - > En level playing field in aanbestedingen te borgen
- Europese regelgeving:
 - > Voor producten in 'geharmoniseerde zone' mogen geen aanvullende eisen meer
 - > Meer rekenruimte, nog minder level playing field

Wat?

Eerste ideeën ‘vereenvoudigen MKI’

Wijze van inkopen met MKI waarbij:

- Simpelweg: rekenmethodiek waarbij niet-onderscheidende opties zijn ‘vastgezet’
- Aannemer kiest uit beschikbare duurzaamheids-maatregelen en vult hoeveelheden in:
 - Keuze maatregelen (aansluitend bij beleid KCI)
 - Daarachter zitten vaste MKI-waarden
 - Overige data niet meer aanpasbaar
- Wel: doorlopend kunnen toevoegen van nieuwe data voor innovatieve duurzaamheidsmaatregelen uit de markt

Gericht sturen op KCI-maatregelen!

Voorbeeld vaste MKI-waardes constructiestaal

Constructiestaal	variant	MKI/ ton staal	ton CO ₂ / ton staal	Eisen aan aantoonbaarheid
Aan te brengen Constructiestaal	BOF	Niet Europees ^[1]	144	1,08
		Europa ^[1]	137	0,75
	EAF	Niet Europees ^[1]	122	0,89
		Europa ^[1]	89	0,70
		Kernenergie of groene stroom	73	0,46
	DRI +EAF		68	0,54
	Hergebruikt of gerepareerd constructie staal (zonder conservering)		10,7	0,10

Proces

- Rijkswaterstaat als launching customer: gestart met materieel, vaartuigen, staal
- Opdracht voor sectorbrede verkenning
- Proces en inhoud vormgeven samen met de sector

- Nut en noodzaak voor vereenvoudiging herkenbaar?
- Welke aandachtspunten en randvoorwaarden voor een vereenvoudigde MKI?

Vragen